

Temat: Zmęczony poeta, czyli spotkanie z wierszem Tadeusza Różewicza.

1. Odpowiedz ustnie na poniższe pytania:

- Kim jest poeta?
- Jakie są jego zadania w społeczeństwie?
- Czym różni się od innych ludzi?

Zapisz w zeszycie:

Poeta: czaruje słowem, tworzy pod wpływem natchnienia, uważnie obserwuje, wyciąga wnioski, tworzy poezję, jest uważnym obserwatorem, jest nauczycielem, przewodnikiem dla ludzi, wieszczem.

2. Przeczytaj głośno wiersz Różewicza, *Przyszli żeby zobaczyć poetę* (podręcznik, str. 257–258). Wykonaj polecenie 1. (podręcznik, s. 259) – zapisz swoje luźne skojarzenia, pytania nasuwające się w trakcie słuchania wiersza.

3. Zwróć uwagę na konstrukcję wypowiedzi.

Utwór jest rodzajem scenki dramatycznej, która składa się:

- z wypowiedzi osoby mówiącej, pełniącej funkcję narratora czy „opowiadacza”;
- z obszernej wypowiedzi poety (składającej się ze słów wypowiedzianych do siebie i słów kierowanych do jego gości);
- z dwóch krótkich wypowiedzi osób odwiedzających poetę.

4. Wykonaj ustnie polecenia 2.–10. dotyczące wiersza Różewicza (podręcznik str. 259).

5. Jaka jest wymowa tekstu ? (polecenie 11. str. 260).

Zapisz w zeszycie:

Wiersz Różewicza ukazuje spotkanie dwóch światów i wynikających z tego odmiennych rodzajów doświadczeń. Dojrzałość i wrażliwość starego poety zostaje zderzona z niefrasobliwością i naiwnością młodzieńców, którzy przyszli, żeby zobaczyć poetę, ale w gruncie rzeczy nie są wcale zainteresowani tym, co mógłby im mieć do powiedzenia. Jego diagnoza życia społecznego jest bowiem druzgocąco pesymistyczna: widzi w nim bezmyślność i głupotę ludzi, pustkę i bylejakość kultury. Finalowe stwierdzenie: „ale to dopiero początek” sugeruje, że proces degradacji wartości postępuje i poeta nie widzi dla świata ratunku.

6. Wykonaj pisemnie polecenie 12. (podręcznik, s. 260): wykorzystaj wnioski z interpretacji utworu Różewicza i **sformułuj kilka refleksji na temat roli poety i poezji w życiu społeczeństwa.**

Temat: Przyglądamy się duszy Pana Cogito. Rozważania wokół wiersza Zbigniewa Herberta " Dusza Pana Cogito".

1. Poznaj definicję pojęcia dusza:

Dusza – ogół właściwości, dyspozycji psychicznych człowieka; władze duchowe człowieka; psychika; psyche; świadomość; duch; niematerialny pierwiastek człowieka ożywiający ciało; wnętrze człowieka; sumienie; wewnętrzna istota jednostki; wyznacznik człowieka; coś, czego nie można zobaczyć.

2. Przypomnij sobie znane zwroty i wyrażenia ze słowem dusza i ich znaczenie

Zapisz w zeszycie:

- *czuć się lekko na duszy* – być w radosnym nastroju
- *być komuś oddanym sercem i duszą* – być komuś oddanym całkowicie, bez zastrzeżeń
- *wkładać w coś całą duszę* – robić coś z przejęciem; dokładać wszelkich sił i starań, by osiągnąć jak najlepszy wynik,
- *być duszą towarzystwa* – być centralną postacią, ośrodkiem zainteresowania

3. Przeczytaj wiersz *Dusza Pana Cogito* (podręcznik, str.271)

Przypomnienie:

Pan Cogito - dosłownie: Pan Myśleć/Pan Myślący. To człowiek, który analizuje świat, stara się go zrozumieć.

4. Określ sposób przedstawienia duszy w wierszu Herberta (personifikacja). Odtwórz losy duszy i postawę jej „właściciela” – Pana Cogito. Oceniają ich postępowanie.

Zapisz w zeszycie:

Losy duszy Pana Cogito: opuszcza ciało za życia człowieka, wyrusza w daleką podróż, nie informuje o miejscu swego pobytu, nie utrzymuje kontaktów z człowiekiem, którego opuściła, wraca nieoczekiwanie.

Dusza: szalona, niezależna, autonomiczna, samodzielna, swobodna, wolna, zachowująca się naturalnie, nieskrępowana, nieprzymuszona.

Postawa Pana Cogito: stara się nie zazdrościć duszy jej podróży, zachowuje spokój, nie irytuje się, godzi się ze swoim losem, nie ekscytuje się powrotem duszy.

Pan Cogito: zachowuje dystans wobec rzeczywistości, stłamszony, skrepowany, postępujący godnie mimo trudnych warunków.

5. Wróć do definicji duszy, które zostały sformułowane na początku lekcji. Dusza to świadomość, wnętrze, psychika człowieka. Zastanów się, czy w takim razie możliwe jest życie bez duszy? Czy możliwe jest wysłanie duszy za granicę (na emigrację)?

emigracja wewnętrzna – wycofanie się z życia publicznego na znak protestu przeciw polityce władz.

Wniosek: Pan Cogito udaje się na emigrację wewnętrzną – jego dusza znajduje się z dala od otaczającej bohatera rzeczywistości. Pan Cogito pozostaje wewnętrznie wolny, ponieważ nie angażuje się w sprawy zafałszowanej, zakłamanej rzeczywistości.

6. Czy sądzisz, że czasy Pana Cogito to nasze czasy? Uzasadnij pisemnie swoją opinię odwołując się do treści wiersza- **pracę prześlij do 25 maja.**